

Welkom in Hamburg

AANKOMST IN HAMBURG 3

WAT JE NIET MAG MISSEN 4

HOOGTEPUNTEN VAN MICHELIN 6

HAMBURG IN 3 DAGEN 8

Het stadhuis van
Hamburg

© Gaitanides/Getty Images Plus

AANKOMST IN HAMBURG

Met het vliegtuig

De **luchthaven** van Hamburg (HAM - ☎ 040 507 50 - www.hamburg-airport.de) is praktisch en aangenaam, en ligt dicht bij het centrum. Er zijn twee terminals waar alle benodigde dienstverlening aanwezig is.

Trein – Onder de terminal vertrekt **trein S1** (S-Bahn) om de 10 min. van de luchthaven naar het Hauptbahnhof (centraal station) en de stations Jungfernstieg en Altona.

Reisduur: 25 min., enkeltje € 3,90 (of inbegrepen bij de Hamburg Card).

😊 Opgelet bij terugkeer: de trein wordt vaak gesplitst bij Ohlsdorf. Let erop dat je in een rijtuig stapt dat

naar de luchthaven gaat en niet naar Poppenbüttel.

Taxi – De taxirit naar het centraal station duurt ongeveer 25 min. en kost ca. € 35.

🕒 'Met het vliegtuig', blz. 12.

Met de auto, trein of bus

Auto – Reis je met de auto naar Hamburg, informeer dan bij je logies of ze over parkeergelegenheid beschikken of parkeer op een P+R aan de rand van de stad.

Trein – Met de trein kom je aan in het **Hauptbahnhof** (centraal station), waar je overstapt op andere treinen en de metro.

Bus – Internationale bussen komen aan bij het **busstation ZOB**, vlak bij het Hauptbahnhof (📍 Hauptbahnhof Süd).

🕒 'Met de auto'/'Met de bus'/'Met de trein', blz. 12.

HAMBURG CARD

Deze toeristische pas is 1 tot 5 dagen geldig (€ 11,90-51,50) voor 1 volwassene en tot 3 kinderen van 6-14 jaar. De pas biedt gratis gebruik van het openbaar vervoer van het HVV-net (Hamburger Verkehrsverbund) en geeft korting bij 150 partners, zoals musea, rondleidingen per bus en boottochten (🕒 blz. 18). Verkrijgbaar online of bij het Toeristenbureau (🕒 blz. 19), in veel hotels, bij automaten, in de kantoren van HVV en bij reisagenschappen.

Openbaar vervoer

Met de trein (S-Bahn), metro (U-Bahn), bus, tram of boot bereik je elk hoekje van de uitgestrekte agglomeratie.

Zonder de **Hamburg Card** (🕒 kader) kost een enkeltje (geldig voor alle soorten openbaar vervoer) € 2,10-3,90, afhankelijk van de afstand. Een dagkaartje kost € 7,80.

🕒 'Openbaar vervoer', blz. 16.

Ook de **fiets** is een interessant vervoersmiddel om je in deze vlakke stad te verplaatsen.

🕒 'Fietsen', blz. 14.

WAT JE NIET MAG MISSEN

Onze favoriete 'mooiste plekjes'

4

1

Elbphilharmonie★★★
Vouwkaart E7 - blz. 46

2

Speicherstadt★★★
Vouwkaart E-G7 - blz. 42

3

Hamburger Kunsthalle★★★
Vouwkaart G5 - blz. 34

4

Alstersee★★★
Vouwkaart F5 - blz. 28

5

Internationales Maritimes Museum★★
Vouwkaart G7 - blz. 48

6

De haven★★
Vouwkaart D-E7 - blz. 55

7

Sankt Pauli★
Vouwkaart C-D5-7 - blz. 50

8

Green Bunker★
Vouwkaart D4-5 - blz. 52

HOOGTEPUNTEN VAN MICHELIN

♥ **Wandel langs de oevers van het Alstermeer**, over een afstand van 8 km om eventueel wat calorieën te verbranden, maar vooral om te genieten van de parken, de elegante villa's en het uitzicht op de klokkentorens van de stad. 📍 blz. 28.

♥ **Wees onder de indruk van de immense afmetingen van de haven van Hamburg** tijdens een overtocht met de waterbus of een havenrondvaart. Je zult verbaasd staren naar de kades, sporen, kranen, bakstenen,

containers en schepen in alle maten die hier op, onder en naast elkaar lijken te bestaan. 📍 blz. 55.

♥ **Hoor de muren praten in Sankt Pauli en Sternschanze** waar huizen schuilgaan onder tijdelijke boodschappen in de vorm van graffiti, tags, stickers en allerhande affiches. 📍 blz. 50 en 56.

♥ **Krijg een les kunstgeschiedenis op de 'Museumroute'.** Die loopt parallel aan de spoorlijn en voert je langs de mooiste musea in de stad met zowel werk van grote meesters als van jonge beloften uit de hedendaagse kunst. 📍 blz. 34.

♥ **Deel de passie van de Hamburgers** voor een 'diner en opvoering', waarbij je lekker tafelen combineert met een leuke voorstelling (concert, musichall, theater) in de Elbphilharmonie, de Laeiszhalle, het Theater im Hafen of een van de vele andere locaties. 📍 blz. 41, 46, 91 en 92.

♥ **Verken het trendy en kosmopolitische Karolinenviertel**, een microwijk die bestaat uit een paar kleurrijke straten met originele winkeltjes. Maak meteen ook een ommetje langs de Green Bunker. 📍 blz. 57 en 52.

♥ **Trek naar Planten un Blumen**, een botanische tuin vlak bij het stadhuis. Je maakt er een reis van Japan tot de Middellandse Zee. 📍 blz. 58.

Scheep in voor een havenrondvaart.

© blueplayphoto/stock

'Planten un Blumen' betekent 'Pflanzen und Blumen' in het Low German-dialect. Het park is 47 hectare groot.

7

♥ **Zie de vlaggen met doodshoofden wapperen** en juich de doelpunten toe op *Song 2* in de Südtribüne van het Millerntor-Stadion van Sankt Pauli tijdens een wedstrijd van een van de meest gedreven voetbalclubs ter wereld. 📍 blz. 51.

♥ **Bewonder de honderden treintjes in Miniatur Wunderland** die zelden te laat komen, nooit stilvallen door stakingen en door prachtige miniatuur-landschappen met minutieuze details rijden. 📍 blz. 43.

♥ **Kom opnieuw op krachten** (om terug te keren naar je hotel of de nacht voort te zetten in een club) en verorber in gezelschap een broodje haring op de Fischmarkt, nadat je hebt

kennisgemaakt met alle aspecten van het nachtleven van de Reeperbahn. 📍 blz. 55 en 50.

♥ **Overschouw Hamburg**, de haven, de wijken, de rivier en de groene zones vanaf de top van de klokkentoren van de Hauptkirche Sankt Michaelis, de meest indrukwekkende kerk van de stad, die dag en nacht toegankelijk is. 📍 blz. 38.

♥ **Volg de rivier Elbe** te voet tussen Blankenese en Sankt Pauli, langs parken en stranden, weelderige villa's en met bloemen versierde hutjes, opmerkelijke musea en het aangename Altona. Geniet onderweg bij een van de vele restaurants bij het water van haring en bier. 📍 blz. 63.

PRAKTISCHE INFO

Ambassades en consulaten

Ereconsulaat van België – Alter Wall 20-22 - 22457 Hamburg - ☎ 040 500 360 640 - germany.diplomatie.belgium.be

Ambassade van Nederland – Klosterstraße 50 - 10179 Berlijn - ☎ 030 20 95 60 - www.nederlandwereldwijd.nl

Banken

De munteenheid in Duitsland is de euro. Overal in de stad staan geldautomaten die dag en nacht of toch tot 's avonds laat toegankelijk zijn.

Budget

Duitsland heeft de reputatie een vrij dure bestemming te zijn, maar behalve de **overnachtingsplaatsen** in het hoogseizoen is Hamburg geen dure stad. In de wijken Sankt Georg en Sankt Pauli, vlak bij het centrum, is logies vaak de helft goedkoper.

In traditionele **restaurants** zijn de porties heel ruim. Het volstaat een hoofdgerecht en nagerecht te bestellen en dat voor € 20-25. Voor een uitstekende koffie (als invoerstad van koffie kan dat ook niet anders) tussen twee bezichtigingen door betaal je € 3-4. Voor een groot glas bier (0,5 l) betaal je € 5-6.

De toegangsprijs voor de **musea** bedraagt doorgaans € 5 tot € 10, maar sommige bezienswaardigheden zijn volledig gratis (Elbphilharmonie, tunnel onder de Elbe, Planten un Blumen...).

Tot slot is de **Hamburg Card** (🔗 blz. 15) interessant voor het openbaar vervoer en vele andere voordelen. De **Hamburg City Pass** (🔗 blz. 15) geldt dan weer voor het openbaar vervoer en bezichtigingen.

Elektriciteit

De netspanning is 220 V, net als overal op het Europese vasteland.

Feestdagen

1 januari – Nieuwjaar.

6 januari – Driekoningen.

Maart/april – Goede Vrijdag, Pasen en paasmaandag.

1 mei – Dag van de Arbeid.

Mei/juni – Hemelvaartsdag, Pinksteren en pinkstermaandag

3 oktober – Nationale feestdag.

31 oktober – *Reformationstag* (Dag van de Hervorming).

25 en 26 december – Kerstmis.

Fietsen

De stad is vrij vlak en telt veel fietspaden, ideaal voor wie met de fiets van het centrum naar de voorsteden wil. Het is heel aangenaam fietsen door de parken en langs de Elbe (🔗 blz. 63) en de Alster (🔗 blz. 28).

😊 Je kunt je fiets gratis meenemen op de S-Bahn en de U-Bahn, zolang het buiten de piekuren is (ma.-vr. 6.00-9.00 u en 16.00-18.00 u).

StadtRAD – Deze rode fietsen (ook elektrische bakfietsen) staan ter

beschikking op 200 verhuurpunten verspreid over de stad. De eerste 30 minuten zijn gratis. Daarna betaal je € 0,10/min. of € 9/dag (bakfiets 24/dag). Je kunt de huur activeren met een creditcard of een HVV-kaart. Registreer je op **stadtrad.hamburg.de** of aan een verhuurpunt door met je smartphone het daar vermelde telefoonnummer te bellen.

Voor meer informatie: de website hierboven, een kantoor van HVV (☎ blz. 16) of een Toeristenbureau (☎ blz. 19).

Je kunt ook een fiets huren bij reisagent-schappen, jeugdherbergen en zelfs cafés.

Foaien

De bediening in restaurants en op café is inbegrepen bij de prijs, maar toch is het de gewoonte een fooi van 5 tot 10% achter te laten, afhankelijk van je tevredenheid. Dat geldt ook voor taxi's.

Hamburg Card

Met de Hamburg Card neem je gratis de bussen, treinen, trams, waterbussen en metro van vervoersmaatschappij HVV, en je krijgt korting op meer dan 150 musea, kerken, theaters, bezienswaardigheden en activiteiten (rondleidingen, restaurants...). Je kunt de kaart online, bij het Toeristenbureau (☎ blz. 19), in veel hotels, bij automaten en in de kantoren van HVV (☎ blz. 16) kopen.

De kaart is geldig voor één persoon (en tot drie kinderen van 6-14 jaar) voor 1, 2, 3, 4 of 5 dagen (€ 11,90, € 22,90, € 33,50, € 44,50 of € 51,50) of voor een groep van maximaal vijf personen (€ 22,90, € 40,90, € 57,50, € 73,50 of

© dlatrezo/Stock

Zowel jong als oud kan genieten van een fietstocht langs de Alster.

€ 89,90). Voor kinderen jonger dan 6 jaar is de kaart gratis.

☎ Informatie en overzicht van prijzen en voordelen: **www.hamburg-travel.com**

Hamburg City Pass

Met deze pas maak je onbeperkt gebruik van het openbaar vervoer en heb je gratis toegang tot veel bezienswaardigheden. De pas is vrij duur, dus controleer vooraf welke betaalde bezienswaardigheden je wilt bezichtigen (en hoeveel ze kosten) en of ze inbegrepen zijn bij de pas. Kies dan welke pas, de Hamburg City Pass of de Hamburg Card, het meest geschikt is. De pas is geldig voor één persoon voor een tot zeven dagen (€ 39,90-78,90) Korting voor kinderen en jongeren.

☎ Meer informatie en aankoop: **www.turbopass.com/hamburg-city-pass**

Kerstmarkten

Elke wijk heeft haar eigen traditionele kerstmarkt (*Weihnachtsmarkt*). De grootste is die aan de **Rathausmarkt**

HAMBURG VANDAAG

EEN VEELZIJDIGE EN INNEMENDE STAD

Al heel lang bezoeken Duitse toeristen Hamburg om er de grootste haven van het land te ontdekken en te genieten van het uitgebreide muzikale aanbod. Maar 'de rest van de wereld' wist pas onlangs de weg te vinden naar de stad, op zoek naar nieuwe ideetjes voor een citytrip, aangetrokken door hoogvliegers als het piratenpaviljoen van Sankt Pauli en de adembenemende Elbphilharmonie. Deze open, veelzijdige stad is eindelijk uitgegroeid tot een volwaardige bestemming, niet meteen 'trendy', dat zou te beperkend zijn, maar vooral niet te missen.

De bezoeker staat geen historische stad met een zelfsprekende, stereotiepe schoonheid te wachten. Wel zijn er de vele kanalen en parken (40 procent van het grondgebied van Hamburg bestaat uit groenzones!), het meer pal in het centrum, de immense en alomtegenwoordige haven, prestigieuze musea, een bruisend nachtleven en **wijken met elk een heel eigen karakter** (hip, kosmopolitisch, pretentius, rebels, rustig, bruisend). Welkom in een stad vol charme!

EEN VRIJE EN HANZEHAVEN

De op een na grootste stad van Duitsland, de hoofdstad van de uitgeverijen en de media, de 'Vrije en Hanzestad' Hamburg geniet het statuut van *Stadtstaat*, waardoor de stad terecht trots kan zijn op haar economische en culturele onafhankelijkheid.

En dat voel je. Het is leuk te zien hoe Hamburg die energie gebruikt om de stad op te waarderen en zijn troeven te delen met al wie Hamburg bezoekt. Hamburg is boven alles een **haven** die zich richt op de wereld, en dat al eeuwenlang. Een haven die gewend is mensen, ideeën en goederen te ontvangen. Deze stad, opgetrokken door kooplieden, voedt haar tradities die stevig verankerd zitten in de levensstijl en werkt aan een steeds toenemende levenskwaliteit.

EEN STAD DIE ZICHZELF HERONTDEKT

Hamburg werd verwoest door de bombardementen van de Tweede Wereldoorlog en is heropgebouwd in beton (slechts 10 procent van de gebouwen is meer dan honderd jaar oud). In enkele decennia groeide Hamburg uit tot een van de grootste havens ter wereld en een van de welvarendste en meest concurrerende regio's van Europa. Maar de stad rust niet op haar lauweren. Hier wordt geïnvesteerd. De Hamburgers lijken onafgebroken op zoek: ze willen vernieuwen, zichzelf herontdekken, groeien en voordeel halen. Dat blijkt uit de bijzondere reconvertie van de wijk van de pakhuizen, **Speicherstadt**, en de indrukwekkende transformatie die **HafenCity** heeft ondergaan.

De tegenslagen die gepaard gingen met de bouw van de **Elbphilharmonie** hebben bijna gezorgd voor een uit de hand gelopen groetheidswaanzin, zoveel is waar. Maar hoe mooi is dit gedurfde

project geworden! En er beloven er nog te volgen. Betwist of bejubeld, ze getuigen van een dynamiek die we alleen maar kunnen toejuichen.

ROOD, GROEN EN BLAUW

Rood staat voor de **bakstenen** van de pakhuizen en handelshuizen die een nieuwe bestemming kregen, voor de kerken met ranke torens die hoog boven de stad uitrijzen. Rood verwijst ook naar de wijk Reeperbahn en zijn duivelse reputatie. Naar het wapen van de stad, de ferry's van maatschappij HADAG, het logo van het Astra-bier en de bijzondere samenstelling van *Labskaus* (G blz. 119). Het is de kleur van de deelfietsen waarmee je de vlakke stad kunt verkennen, van de koopjes die worden aangekondigd in de etalages van de winkels. Want Hamburg is ook een winkelstad in hart en nieren met luxeboetieks, vintagewinkels, internationale merken en lokale ontwerpers.

Groen verwijst naar de immense **parken** (Stadtpark, Volkspark, Ohlsdorf, Planten un Blumen), die zorgen voor de nodige zuurstof in het stedelijk landschap en waar de inwoners komen ontspannen, aan hun conditie werken of feestvieren. Groen is ook de kleur van de velden vol kolen en de boomgaarden rond de stad, de kleur van de bomen rond de statige villa's in de chique wijken Eppendorf, Rotherbaum en Blankenese. Groen is het koperen dak van het stadhuis, een van de meest prestigieuze gebouwen van Hamburg.

Blauw... of eerder blauwgrijs, is het water van de **Elbe**, die aan de oorsprong ligt van de stad, van de kanalen en rivieren die de agglomeratie doorkruisen, overspannen door meer

bruggen dan in welke stad ook. Het is de kleur van het Alstermeer, op een steenworp afstand van het immense centraal station. Blauw zijn de haringen die je proeft op de vismarkt of op een strand aan de Elbe. Blauw vind je in het logo van HSV, de voetbalploeg van alle Hamburgers (behalve van de fans van Sankt Pauli... en van de toeristen). Die drie kleuren, en veel andere, worden samengevoegd op de muurschilderingen van Sternschanze en Sankt Pauli, en in het mozaïek van containers op de kades.

CULTUUR EN CONTRACULTUUR

De stad telt veel galeries en musea – vaak heel originele. Voeg daarbij de vele theaters, festivals, clubs, musichalls, Brahms en de eerste concerten van The Beatles en je krijgt een **muziek-minnende en creatieve** mix. Hamburg leeft, promoot en inspireert cultuur. De stad creëert en absorbeert nieuwe trends: kijk maar naar de winkels van het Karolinenviertel of de tentoonstellingen van de Kunstverein! Zichzelf uitdrukken lijkt in het DNA van de Hamburgers te zitten. Zo ook, en zelfs vooral, wanneer het gaat om het gedachtegoed van de minderheid. Al zijn de bewoners gewild tegendraads... Hier heerst een cultuur van contra-cultuur, van actie voeren. Iedereen drukt zich uit zoals hij dat wil. Op de muren worden slogans en dromen geschilderd. Het milieu wordt hoog in het vaandel gedragen. Men durft een andere voetbalploeg aan te moedigen. De inwoners staan open voor iedereen. Doorkruis Hamburg, geniet van het culturele aanbod, de bruisende nachten en de creatieve dynamiek, en ontdek een onafhankelijke, originele stad die leeft!

ALTSTADT ★★

De 'oude stad' werd na de brand van 1842 en de bombardementen van 1943 volledig heropgebouwd en is dus niet echt 'oud'. Enkele overblijfselen van de vroegere stad, aan de rand van het sprookjesachtige Alstermeer, staan zij aan zij met de mooiste musea van Hamburg. De ranke torenspitsen van de kerken priemen hoog boven de shoppingtempels uit. De architectuur is heterogeen, het geheel eerder harmonieus. Een aanhoudende stroom voorbijgangers gidst je door het mozaïek van microwijken met elk een heel eigen sfeer.

► **Bereikbaarheid:** de stations Jungfernstieg (in het westen) en Hauptbahnhof (in het oosten) vormen de toegangen tot de wijk, die je gemakkelijk te voet verkent.

Detailkaart blz. 30-31. Uitneembare vouwkaart F5-7, G-H5-6.

► **Aanrader:** vermijd dit stadsdeel op zondag, omdat het er dan verlaten bij ligt.

26

Rathausmarkt ★

Dit uitgestrekte, rechthoekige plein bij het stadhuis werd na de verwoestende brand van 1842 die de hele stad vernielde, heraangelegd. Het ligt op het kruispunt van de Altstadt (de oude stad), de Neustadt (de nieuwe stad) en de Binnenalster. Je bevindt je hier dus in het hart van de stad. Het plein is voorbehouden aan voetgangers en meeuwen, wordt in het oog gehouden door het standbeeld van de dichter Heinrich Heine en straalt nog altijd de sfeer uit zoals de stadsbestuurders van toen dat wilden, naar het model van het overbekende San Marcoplein in Venetië. Vandaar de aanwezigheid van een 112 m hoge campanile en de uitgesproken neorenaissancestijl van het **Rathaus**★ (stadhuis), ontworpen door Martin Haller. Het stadhuis is in 1897 gebouwd op moerasgrond, zodat vierduizend heipalen nodig waren

om de stabiliteit van het gebouw te waarborgen. Binnen telt het gebouw niet minder dan 647 vertrekken, waaronder de immense feestzaal en enkele staatsievertrekken op de eerste etage. Op het binnenplein staat een mooie fontein van Hygieia, de godin van de gezondheid.

☺ Op afspraak kun je een rondleiding in het Engels of Frans in het stadhuis volgen: ☎ 040 428 31 24 of 040 428 31 20 64 - ♿ - ma.-vr. 11.00-18.00 u, za. 10.00-17.00 u, zo. 10.00-16.00 u - € 5,50. Let op de **Schleusenbrücke**, op de hoek van het kanaal en het **Bucerius Kunstforum**, een neoklassiek gebouw waar geregeld uitstekende tijdelijke tentoonstellingen worden gehouden (☎ 040 360 99 60 - www.bucerius-kunstforum.de - dag. 11.00-19.00 u, do. tot 21.00 u - € 12, di. € 6). Die brug vormt een geheel met de sluis die het waterniveau in de Alster regelt en

De Rathausmarkt vanuit de lucht; dit is het hart van de stad. © Juergen Sack/Getty Images Plus

overspant de Alsterfleet, een overblijfsel van het voor het oude Hamburg zo kenmerkende grachtenstelsel. Bij het begin van de brug verrijst de hoge zuil van het monument voor de slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog (een werk van Ernst Barlach). Onder de bogen-gaanderij van de Alsterarkaden ertegenover kun je de elegante etalages van chique luxeboetieks bekijken. Achter het stadhuis staat een gebouw in klassieke stijl, dat is ingehuldigd

in 1841 en dat vandaag onderdak biedt aan de **Handelskammer Hamburg** (Kamer van Koophandel van Hamburg – *Adolphsplatz 1* - ☎ 040 30 05 17 01 - ma.-do. 9.00-16.00 u, vr. 9.00-15.00 u - rondleiding met audiogids). Doorkruis de grote zaal van de handelsbeurs (die trouwens de grootste van het land is) en neem daarna ook nog een kijkje in de Marktzaal met schaalmodellen van boten uit de 17de eeuw.

DE ALSTER★★★, EEN RIVIER DIE UITGROEIDE TOT MEER

*De dubbele blauwe vlek op de plattegrond van de stad valt meteen op! Dit kunstmatig aangelegde meer wordt gevoed door de Alster, een zijrivier van de Elbe, en is sinds de bouw van de versterkingen in de 17de eeuw opgedeeld in twee stukken: de kleine **Binnenalster** en de grote **Außenalster**. Het eerste meer ligt bij het centrum en geniet mee van de drukte van de binnenstad. Op het tweede meer, dat verder noordwaarts ligt, kun je midden in de stad zeilen en roeien. Langs de oevers met bomen staan prestigieuze paleizen (Vier Jahreszeiten, Atlantic Kempinski) en bevinden zich de hoofdkantoren van rederijen, waarvan de vlaggen trots wapperen in de wind. Langs de westelijke oever van de Außenalster ontwaar je de daken van de mooie villa's van Rotherbaum (📍 blz. 59). Het 8 km lange pad rond het meer is ideaal om te wandelen of te fietsen. De **Lombardsbrücke**, de brug die beide meren scheidt, biedt een prachtig **uitzicht★★** (zowel overdag als 's nachts) op het indrukwekkende plaatje, gevormd door de vijf meer dan 100 m hoge torens van de voornaamste kerken en de klokkentoren van het stadhuis.*

Je kunt de Alster ook verkennen aan boord van een motorbootje, waarvan er vele aan de aanlegsteigers op passagiers liggen te wachten. Je vaart dan naar de kanalen noordwaarts, waar villa's en opmerkelijk goed onderhouden parken en ongerepte oevers elkaar afwisselen, maar ook op de kanalen van de Altstadt en de haven (dankzij twee sluizen is het havengebied vanaf de Binnenalster te bereiken).

Boottochten – ☎ 040 35 74 240 - www.alstertouristik.de. Rondvaart op het meer (1 uur) - vertrek: aanlegsteiger Jungfernstieg (**vouwkaart 5**) - april-sept.: 10.30-17.30 u, om het halfuur; de rest van het jaar: informeer - € 25.

Alsterkreuzfahrt (hop on-hop off) - 9 haltes tot de wijk Eppendorf - begin april-eind sept.: dag. 10.15-17.15 u, om het uur - € 4 per halte, dagkaartje € 20.

Alsterarkaden en de luxewijk

S of **U** Jungfernstieg.

De **witte bogengaanderij**, die een mediterrane sfeer oproept, is ontworpen bij de reconstructie van de stad na de brand van 1842. Ze volgt de loop van de Kleine Alster en de Alsterfleet, en kondigt het noordelijke deel van de Neustadt aan (**G** blz. 38), de wijk van de luxeboetieks. Alle grote merken, en vele andere, zijn vertegenwoordigd tussen **Neuer Wall** en **Gänsemarkt**, in galerijen en passages met wisselende aanblik: baksteenrood in de **Hanseviertel**, neoantiek chic in de **Kaisergalerie**, strak wit bij het **Kaufmannshaus**. Her en der zijn cafés en bistro's, soms langs het water, ideaal voor een pauze en om te zien of gezien te worden.

Aan Große Bleichen, op nr. 30, ligt de **Alte Post** (voormalig postkantoor, 1847), die net als de Alsterarkaden is ontworpen door de Hamburgse architect Alexis de Chateauneuf (1799-1853). Ook hier doet de campanile meteen denken aan Venetië.

Jungfernstieg ★

S of **U** Jungfernstieg.

Hier maak je wellicht voor het eerst kennis met de **Alster★★★**. Deze straat uit de 17de eeuw is omgeven door prestigieuze gebouwen (die nu onderdak bieden aan grote luxemerken). In de 19de eeuw diende de straat als promenade voor de jongedames uit de beau monde. Vanaf het licht hellende **plein met trappen** zie je uit op de Binnenalster. Je kunt er heerlijk kuieren of genieten van het uitzicht over het

meer. Er staan ook enkele bijzondere paviljoenen, zoals het **Alsterpavillon**, de meest recente interpretatie (modern en strak) van het allereerste, gelijknamige café dat hier in 1799 is gebouwd. De vlaggen van de rederijen wapperen in de wind, de meeuwen vechten om de laatste restjes van een picknick en aan de kades meren rondvaartbootjes aan, met aan boord toeristen die de oevers van de Alster vanaf het water wilden verkennen (**G** kader blz. 28).

Rond het Mahnmal Sankt Nikolai

U Rathaus/Rödingsmarkt.

Ten zuidwesten van het stadhuis ontdek je een heel charmant stukje oude stad tussen de **Nikolaifleet**, de **Binnenhafen** (alleen toegankelijk voor binnenvaart en sleepboten) en het **Zollkanal**.

TROSTBRÜCKE

Deze brug over de Nikolaifleet wordt bewaakt door twee beelden: dat van de **H. Ansgar**, de eerste aartsbisschop van Hamburg (834-865), die de Altstadt symboliseert, en dat van **graaf Adolf III von Schauenburg**, de eerste seculiere vorst (1164-1203), die de Neustadt vertegenwoordigt.

Bij de brug staat het **Laeiszhof**-gebouw, in 1898 opgetrokken voor de rijke reder Ferdinand Laeisz, eigenaar van een vloot die voer tussen Zuid-Amerika en Zuidoost-Azië. Loop even binnen en bewonder het trappenhuis.

MAHNMAL SANKT NIKOLAI

Willy-Brandt Straße 60 - ☎ 040 37 11 25 - www.mahnmal-st-nikolai.de - museum en lift: dag. 10.00-18.00 u - € 6.

UIT ETEN

Billy the Butcher	2
Bona' me	14
Café Paris	6
Clouds	24
Daniel Wischer	11
Das Feuerschiff LV 13	7
Das Peace	33
Gröninger Privatbrauerei	5
Heimat	13
Hobenköök	30
Karlsons	10
Oberhafen Kantine	27
Old Commercial Room	28
Quan Do Hauptbahnhof	8
Saliba	16
The Table Kevin Fehling	21
Tschebull	19
Wasserschloss	3

IETS DRINKEN

Blockbräu	12
Café Klatsch	5
Café Panter	16
Destille	3
Jahreszeiten Terrasse	8

Petite Tortue	2
Thämers	6
The Boilerman	15

WINKELN

FC Sankt Pauli Store	1
Flohschanze	25
Frohstoff	5
Garment	7
Groove City	18
Hanseplatte	8
Herr Von Eden	26
Hessnatur	17
Hot Dogs	32
HSV Store	24
Kaufhaus-Hamburg	29
Klemann Shoes	6
Laysieffer	14
Lockengelöt	3
Manufactum Warenhaus	9
Mutterland	21
Speicherstadt	11
Kaffeerösterei	16
Taschenviertel	27
Tee Maass	23
The Art of Hamburg	23

Thomas i Punkt	15
Werkhaus	19

UITGAAN

Cotton Club	14
Elbphilharmonie	11
Knust	9
Laeiszhalle	12
Markthalle	5
Mojo Club	23
Nica	20
Ohnsorg-Theater	7
Uebel & Gefährlich	13

OVERNACHTEN

25hours Hotel HafenCity	12
Aussen Alster Hotel	7
Barceló Hamburg	15
Generator Hostel	19
Henri Hotel	6
Hotel Hafen Hamburg	4
Marriott Renaissance	21
Pension am Rathaus	1
SIDE	9
Wedina	16
Westin Hamburg	13

Je komt langs de voormalige **Sankt Nikolaikirche** die in 1874 werd opgetrokken in neogotische stijl, maar bij de bombardementen van 1943 is verwoest. De indrukwekkende, zwarte torenspits, de **Nikolai Kirchturm**, werd vernieuwd en is met zijn 147 m nog steeds de hoogste van de stad. Een doorzichtige lift brengt je naar een platform op 76 m, waar je uitkijkt over de stad. De ruïnes zijn nu een herdenkingsplaats voor de oorlog. De **tentoonstelling Gomorrah 1943** (genoemd naar de luchtaanval) in de crypte vertelt over de verwoesting en de wederopbouw van de stad. *Steek het plein over naar de loopbrug over de Willy Brandt-Straße.*

DEICHSTRASSE

In deze straat brak in 1842 de grote brand uit. In de oude 17de- en 18de-eeuwse koopmanshuizen zijn nu cafés en restaurants gevestigd. In de bocht van de Nikolaifleet aan de overkant zie je **pakhuizen** met hun gerestaureerde gevels, die een goed beeld geven van het oude Hamburg. Let op nummer 45 in de Deichstraße op de oude kroeg annex kruidenierszaak (1698), die veel weg heeft van een museum. De **Hohe Brücke**, de brug langs de Binnenhafen over de Nikolaifleet, biedt een mooi uitzicht. Er zijn hier en daar nog sporen te zien van de overstromingen van 1962 en 1976.

CREMON EN SANKT KATHARINENKIRCHE

De oude woonhuizen en pakhuizen op de nummers 33-36 hebben twee gevels, de ene aan de straatkant, de andere aan de kant van het kanaal. Achter aan de straat staat de bakstenen **gotische kerk** (14de-15de eeuw) gewijd aan de H. Catharina (*Katharinenkirchhof 1* - ☎ 040 30 37 47 - www.katharinen-hamburg.de - ma.-za. 10.00-17.00 u, zo. 11.00-17.00 u). Ze torent met haar opengewerkte baroktoren met bolle vormen boven de wijk tussen de oude stad en de oude haven. Ze werd voornamelijk bezocht door zeelieden en is bekend om haar orgels waarop Johann Sebastian Bach zou hebben gespeeld. Let boven aan de zuidgevel op het mooie beeld van de dame die naar de haven kijkt.

Van het Rathaus tot het Hauptbahnhof

Deze wijk rond de **Mönckebergstraße**, die grondig is veranderd, is het winkelgebied bij uitstek van Hamburg. Bekende merken volgen elkaar op langs de straat, in de immense winkelgalerijen of in mooie passages, zoals het **Levantehaus** (1911). Het is hier de hele dag heel druk.

SANKT PETRI EN DOMPLATZ

In een zijstraat van de Mönckebergstraße staat de **Lutherse kerk Sankt Petri** (*Bei der Petrikirche 2* - ☎ 040 32 57 40 - ma.-vr. 10.00-18.00 u, wo. tot 19.00 u, za. 10.00-17.00 u, zo. 9.00-20.00 u - www.sankt-petri.de). Ze is opgetrokken op de overblijfselen van een ouder

gebedshuis. Het huidige gebouw (1849), in neogotische stijl, wordt bekroond door een indrukwekkende, koperen torenspits van 133 m. Na 550 treden bereik je de top, waar je een fraai uitzicht wacht. Wat lager ligt de licht hellende **Domplatz** met op het gras witte kubussen die eraan herinneren waar de in 831 gestichte katholieke kathedraal Mariendom stond die begin 19de eeuw werd ontmanteld. Sommigen beschouwen dit als de 'geboorteplaats' van de stad. Het mooie, bakstenen gebouw aan de oostzijde van het plein herbergt het hoofdkantoor van het weekblad *Die Zeit*, dat in 1946 in Hamburg werd opgericht.

HAUPTKIRCHE SANKT JACOBI

Jakobikirchhof 22.

De opmerkelijkste schatten uit de rijke verzameling van deze gotische hallenkerk uit de 14de-15de eeuw zijn het altaarstuk van de H. Lucas en het vissersgilde, de triptiek van het kuipersgilde op het hoofdaltaar, de marmeren en albasten preekstoel van Georg Baumann (1610) en vooral het beroemde orgel van Arp Schnitger (1693).

HAUPTBAHNHOF★

☎ of U *Hauptbahnhof.*

Ronduit kolossaal is het **centraal station**. Het is gebouwd in 1906 en nam met veertien sporen de plek van de voormalige versterkingen in. Het is een van de drukste stations van Europa. Achter de bakstenen gevel en onder het duizelingwekkende glazen en stalen dak (266 m lang, 115 m breed en 37 m hoog) liggen niet alleen de perrons, maar ook een uitgestrekt **winkelcentrum** met tientallen winkels en restaurants.

UIT ETEN

De stad telt veel restaurants die lokale of internationale gerechten serveren en toegankelijk zijn voor ieders beurs. Weet dat de meeste 's middags een voordelig lunchmenu of een dagschotel serveren (*Mittagessen*). 's Avonds liggen de prijzen hoger voor een meer uitgebreide maaltijd.

😊 Denk eraan 's avonds te reserveren, vooral in de populairste restaurants.

🍷 'Gastronomie', blz. 120.

📍 Onderstaande adressen vind je terug op de uitneembare vouwkaart aan de binnenzijde van het omslag; zoek het overeenkomstige nummer (bv. 1). De aanwijzingen in het rood verwijzen eveneens naar deze kaart. De meeste adressen staan ook aangeduid op de detailkaart, blz. 30-31.

Altstadt

MINDER DAN € 20

11 **Daniel Wischer** – **F6** - *Große Johannisstraße 3* - 📍 **Rathaus** - ☎ 040 30 23 99 90 - www.danielwischer.de - *ma.-za.* - *gerechten vanaf € 17,90*. Het meest centrale adres van dit bekende Hamburgse merk, niet ver van het stadiu, is ideaal om kennis te maken met de specialiteiten van de Hanzestad. Kies in een geslaagd, modern interieur (hout, baksteen en metaal) een van de visspecialiteiten (zoals haring in diverse bereidingen, gepaneerde schol, kabeljauw of tonijn) of de beroemde *Labskaus*. De gerechten, stuk voor stuk heerlijk bereid, verlaten de open keuken in sneltreinvaart.

De bijgerechten, zoals aardappelen met spekreepjes, worden geserveerd in de juiste porties. Ratscherrn-bier, Alsterwasser en Fritz-Kola vervolledigen deze introductie in de geneugten van de Hamburgse gastronomie.

14 **Bona'me** – **G6** - *Burchardstraße 17* - 📍 **Meßberg** - ☎ 040 32 87 01 70 - www.bona-me.de - *dag.* - *gerechten vanaf € 15*. In dit restaurant (van een kleine, Duitse keten) met een industrieel-chique inrichting, gelegen in de wijk Kontorhausviertel en niet ver van de drukte en de bedrijfspanden van de Mönckebergstraße, serveert men Turkse (en mediterrane) gerechten van uitstekende kwaliteit. Kleurrijk, ruime porties, kruidig en een ruim aanbod voor vegetariërs. Het is niet te verwonderen dat veel mensen die in de buurt werken, hier graag komen. Oosters ontbijt.

8 **Quan Do Hauptbahnhof** – **G5** - *Georgspl. 16* - 📍 **Hauptbahnhof Nord** - ☎ 040 32 90 17 37 - www.quan-do.com - *dag.* - *gerechten vanaf € 10*. Wil je eens iets anders dan wat in de traditionele brasseries wordt geserveerd? Ga dan naar dit klein authentiek Vietnamese restaurant dat gezellig is ingericht (in de zomer ook enkele tafels op het terras). Eet er een smakelijke *phô*, een verse loempia of een rijkelijke *bò bún*. Snelle service en vriendelijk personeel.

5 **Gröninger Privatbrauerei** – **F6** - *Willy-Brandt-Straße 47* - 📍 **Meßberg** - ☎ 040 570 10 51 00 - www.groeninger-hamburg.de - 🍷 - *di.-za.* - *reserv.*

HAMBURGERS? DUIJS RECEPT

De hamburger, symbool van het junkfood dat door menig grote chef werd opgewaardeerd, heeft wel degelijk een link met Hamburg. Duitse arbeiders aten al sinds mensenheugenis zo'n broodje belegd met gehakt, lang voor ze tijdens de eerste migratiegolven in de 19de eeuw naar Noord-Amerika trokken aan boord van de boten van HAPAG (G blz. 110), die afkomstig waren uit Hamburg. De naam van dit eenvoudige recept dat in de Nieuwe Wereld gretig werd overgenomen in vele variaties, verwijst dus naar hen die het meebrachten van overzee.

© MotiveClaff/Getty Images Plus

Verlaat Hamburg niet zonder een hamburger te hebben gegeten.

aanbev. - gerechten vanaf € 15. Dit huis aan de binnendijk bestaat al sinds 1260 en is het oudste restaurant van de stad. Het huidige Gröninger Haus omvat de Gröninger Braukeller, de Anno 1750 en het Brauhaus Hanseat. Stevige kost en ter plaatse gebrouwen bier.

TUSSEN € 20 EN € 35

6 Café Paris – **F6** - Rathausstraße 4 - **U** Rathaus - ☎ 040 32 52 77 77 - cafeparis.net - gerechten vanaf € 27,50. Fraaie brasserie met glas-in-loodramen rond de thema's handel en scheepvaart. De voornamelijk Franse kaart is weliswaar beperkt, maar weet te overtuigen: bouillabaisse, tartaar, Fines de Claires-oesters, tarte tatin en ijs van tonkabonen. Je kunt ook de hele dag door genieten van het interieur bij een lekker kopje koffie.

MEER DAN € 50

19 Tschebull – **G6** - Mönckebergstraße 7 - **U** Mönckebergstraße - ☎ 040 32 96 47 96 - www.tschebull.de - di.-za. - lunchmenu € 54. Midden in de selecte en elegante Leventhaus-passage ontdek je een klein stukje Oostenrijk! De uitbater, Alexander Tschebull, is afkomstig uit Karinthië. We bevelen vooral de klassiekers aan, zoals de runderfilet of de goulash, maar ook de modernere gerechten zoals skrei met puree en kappertjes, rammenas en witte uitjes, zijn lekker.

Neustadt

MINDER DAN € 20

10 Karlsons – **E6** - Alter Steinweg 10 - **S** Stadthausbrücke - ☎ 040 52 59 82 33 - karlsons.de - gerechten vanaf

BOVENAL EEN HAVEN

Kind van de Elbe

De Elbe ontspringt op de zuidflank van het Reuzengebergte in Tsjechië. Na 1000 km maakt de rivier zich klaar voor zijn ontmoeting met de Noordzee en mondt hij uit in een **estuarium** van 100 km lengte. Omdat de waterstand vaak enorm stijgt, bevinden zich langs de oevers maar weinig grote steden. Soms diende de rivier als natuurlijke grens, maar altijd al was ze een economische slagader. Aan het begin van de monding, daar waar verschillende rivieren zich bij de stroom van de Elbe voegen en waar het spel van de getijden voelbaar is, ontwikkelde Hamburg zich als havenstad. De Elbe is dan ook in hoge mate verantwoordelijk voor de rijkdom van de stad, waarvan het hart slaat op het ritme van het water.

108

De haven gisteren...

Het eerste ponton zou hier in de 9de eeuw gebouwd zijn, maar het was pas in 1189, toen Barbarossa de handelsrechten van de stad uitbreidde (vanaf de benedenloop van de Elbe tot de Noordzee) dat de haven van Hamburg 'officieel' ontstond. Door toedoen van Adolf III, graaf van Holstein, werden verschillende faciliteiten voorzien bij de samenloop van de Elbe en de Alster (G blz. 55 en 28). Toen Hamburg toetrad tot de **Hanze** (G blz. 111) namen de havenactiviteiten toe. Het aantal kades steeg en de eilanden op de Elbe

werden ingericht als havengebied. Aan het einde van de 13de eeuw werd op het eiland Neuwerk, in de monding van de rivier (bij Cuxhaven), een vuurtoren gebouwd. De huidige toren dateert van 1369 en is nog altijd in gebruik.

De ontdekking van Amerika en de daarmee gepaard gaande opkomst van de havens langs de Atlantische Oceaan zorgde ervoor de Hamburgse reders zich ook buiten het territorium van de Hanze wagen. De destijds Deense **haven van Altona**, die strategisch gelegen was en economisch gezien een belangrijke rol speelde, groeide aan belang en werd een rechtstreekse concurrent van zijn buur.

Eind 18de eeuw kwam ook de handel met de **Nieuwe Wereld** op gang (reis van de Elise Katharina naar Charleston en Philadelphia). De Hamburgse vloot telde al snel 280 schepen die vanaf de daaropvolgende eeuw naar de vijf werelddelen voeren. Specerijen, koffie, cacao, thee werden massaal ingevoerd via de haven (dat is nog altijd zo, vooral koffie en bananen). De welvaart van de stad lokte veel migranten en die smeltkroes van bevolkingsgroepen, ideeën en handelswaar maakten van Hamburg een wereldstad.

De 19de eeuw werd gekenmerkt door de industrialisatie en de toenemende handelsovereenkomsten. De haven van Hamburg onderging een groot-schalige **uitbreiding en modernisering**. Er werden nieuwe kades gebouwd, voornamelijk in de wijk Sankt Pauli,

Ontspannen in de wijk HafenCity
Hamburg heeft een van de grootste havens van Europa.

© Ruzanna/iStock.com
© Fokusiert/iStock.com

Anja De Lombaert
 Keppie & Keppie
 Foto-select/Schutterstock.com
 Van boven naar onder: R. Mattes/hemis.fr - MotiveCialfi/
 Getty Images Plus - Arnt Haug/Look/age fotostock
 Keppie & Keppie
 Guide Michelin Voyage & culture Hambourg 2026
 Michelin, Parijs
 Philippe Orain
 Marie-Pierre Renier (Michelin), Lieven Defour (Lannoo)
 Aude Gandiol, Hélène Storelli
 Theodor C  praga, Denis Rasse

This material is proprietary and the subject of copyright protection, database right protection and other intellectual property rights owned by TomTom or its suppliers. The use of this material is subject to the terms of a license agreement. Any unauthorized copying or disclosure of this material will lead to criminal and civil liabilities.

Ontwerp binnenwerk
Oorspronkelijke titel
Oorspronkelijke uitgever
Directie
Uitgevers
Redactie
Cartografie

Met dank aan

Dominique Auclair, Marion Capéra, Cristian Catona,
Ecaterina-Paula Cepraga, Hervé Dubois, Bogdan
Gheorghiu, Mihăiță-Cristian Constantin, Marie Simonet,
Sandrine Tourari, Guido Neumann en Isabel Delgado
(Hamburg Tourismus GmbH), Martha Hilscher
(HafenCity Hamburg GmbH), Tomas Kaiser en
Gaëtane Douin, officiële gidsen.

© Cartografie: Michelin, 2025

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tielt, 2026

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienswaardigheden, internetadressen...) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld. Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres Michelin Reisgids Short Break
Uitgeverij Lannoo
Kasteelstraat 97
B-8700 Tielt
michelinreisgids@lannoo.be

Michelin Reisgids Short Break
Uitgeverij Terra Lannoo bv
Postbus 23202
1100 DS Amsterdam Zuid-Oost
michelinreisgids@terralannoo.nl

www.lannoo.com

Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

D/2026/45/203 - NUR 512 - ISBN 978-90-209-2883-9